

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERL.-INDIE.

Abonnementsprijs per half jaar.

Voor *Batavia* f 12,50.
 „ *Java* „ 15,—
 „ de *Buitenbezittingen* „ 17,50.
 „ *Nederland* „ 22,50.
 De betaling geschiedt vooruit — Brieven franco.

Hoofd-Bureau: te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; Agenten: te *Samarang*, DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaja*, LE ROY & Co.; te *Paseroean*, WELJERMANS & Co.; te *Cheribon*, BLOK & Co.; te *Tagal*, Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen*, C. A. VAN DER VOORT; te *Padang*, VAN ZADELHOFF & FABRITIUS; te *Amboina*, A. HARMSEN & Co.; te *Makassar*, W. BEKHOUT & Co., en voor *Nederland*, J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te *Amsterdam*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en zaterdag van elke week, vóór posttijd.

Prijs der Advertentiën.

Voor de vijf woorden f 0,50.
 „ idem bij eerste of meerdere herhaling „ 0,25.
 Behalve het Zegel voor den Lande.
 Advertentiën voor de Mail-Editie dezelfde prijs.
 Inzending der Advertentiën op den dag der uitgave vóór 12 uur.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

Sluiting der Mail,
 op Woensdag den 24sten December
 Extra Sluiting der Franche Mail,
 op Dingsdag den 30sten December.

Vendutiën.

Maandag 22 December
 Voor het wagenhuis van den heer Swaving door Cassalette & Co.
 Maandag 29 December
 Voor het wagenhuis van den heer Roskopf door Gebrs. Roselje & Co.
 Voor het kommissiehuis van van Slooten, Morgan & Co.
 Dingsdag 30 December
 Voor een huis in Batoe Toelis door van den Abeelen & Co.
 In een der pakhuizen van de Javasche Bank, door Cassalette & Co.
 Woensdag 31 December
 Voor het woonhuis van den Heer de Does door Cassalette & Co.
 Voor het kommissiehuis van J. Speet.

ADVERTENTIE

Getrouwd: P. A. LANDOUW met M. J. ABELS, wed. Blondeau. BATAVIA, den 17den December 1862. Eenige en Algemeene Kennisgave. (4472)

Getrouwd: J. G. RAZOUX KUHR met J. E. VAN ESSEL. SAMARANG, 17 December 1862. Eenige Kennisgave. (4467)

Getrouwd: B. CHARLES en D. DAVELAAR, Wed. Mensinga. Algemeene kennisgave. (4423)

Getrouwd: J. J. JONKER met S. P. GROENBOS. BUITENZORG, 18den December 1862. (4413)

Bevallen van een' ZOON, A. C. Botzen, Echtgenoot van F. A. SCHIEBELHOUT. WONOSOBO, 5 December 1862. (4468)

Bevallen van een' ZOON, E. H. S. van Tengnagell de Raad, geboren Vreede. PROBOLINGO, 8 December 1862. (4466)

Bevallen van eene DOCHTER, H. von Balluseck, geboren van Lijnden. SALATIGA, 17 December 1862. (4473)

Bevallen van eene DOCHTER, de geliefde Echtgenoot van F. DE LA RAMBELJE. BATAVIA, 20 December 1862. Eenige kennisgave. (4452)

Heden overleed, na eene korte ongesteldheid, de 1ste Luitenant F. W. HEMPE. Hij was voor allen een braaf en oprecht kameraad. Namens het korps Officieren der Padangsche bovenlanden, De Officieren Commissarissen des boedels, F. W. MULLER, Kapl. D. L. HAFELI, 1ste Luit. (4416)

Op den 27sten Augustus 1862, overleed te Maastricht tot onze diepe droefheid, de Groot Edel Achtbare Heer J. H. ZIEGELER, in leven Griffier bij het Provinciaal Gerechtshof van Limburg, onze Behuwdvader en Vader. W. DE VAL, J. W. C. DE VAL, geb. Ziegeler. SOENGIE DOERIE, 10 December 1862. (4414)

Onze jongste lieveling Adelaide, Henriette, Cornelia, den 7den dezer geboren werd ons heden door den dood ontruk. H. R. VAN HEEKEREN, C. E. VAN HEEKEREN, van Goudriaan. NEIRA, 19 November 1862. Eenige Kennisgeving. (4474)

Op Zaterdag, den 27 December 1862,

des voormiddags ten tien ure, zal door tusschenkomst van het Vendu-Departement te **Batavia**, in den **Gang Patjenongan** alhier publiek worden verkocht:

 Een ERF, bebouwd met een Woonhuis en Bijgebouwen, een groote WAGENLOODS en STALLINGEN, allen van Steen en met Pannen gedekt, en ingerigt tot eene WAGENVERHUURDERIJ, staande en gelegen te Batavia, in blok M, 5de deel, Sectie II, No. 179, buurt of wijk Beerendrecht (Gang Patjenongan), bij de verponding geregistreerd onder No. 8569 en aldaar getakeerd op f 18.000,—, benevens de daarbij behorende WAGENS, PAARDEN en verdere STALGEREEDSCHAPPEN, staande ten name van wijlen **CHRISTIAAN THOMAS GERNLER**, en zulks ten behoeve van de gezamenlijke erfgenamen van wijlen de verbandhoudster. (4469) RAVENSWAALJ, qq.

VENDOTIE
 op Maandag den 29sten December, voor het Commissiehuis van **Van Slooten, Morgan & Co.**, van 60 manden Engelsch Aardewerk, een factuur ENGELSCH IJZERWERK, als gereedschappen, Pennemessen, Dolken, Messen, enz. 100 kistjes à 1 doz. BORDEAUX WIJN. 22 „ „ „ OLJVEN. 6 „ „ „ ANCHOVIS. 10 „ LIQUEUR. 25 manden CHAMPAGNE.

Vruchten op water, Noten, Amandelen, Olives farcies, enz., enz., 100,000 Proppen. 12 balen DRILLS, 2 kisten SHIRTINGS. **ca. 60 pikols Bladkoper**, afkomstig van het hier in reparatie liggend schip „VEREENIGING” Kapt. de Jongh. Voorts: **JUWEELEN, etc. en 3 fraaije ARABISCHE PAARDEN** (hengsten). (4482)

Op de Vendutie
 van Maandag den 29 dezer zal worden verkocht: De romp van het Ned. schip **JAPAN**, liggende op **Kuljpers eiland**, met ANKERS, KETTINGEN, STEENKOLEN en 26 LEDIGE LEGGERS. (4491) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

VENDOTIE
 op Maandag den 29 December, wegens vertrek, ten huize van den Heer **J. M. ROSSKOPF**, op **Kramat** tegen over **Lontar Satoe**, door **Gebrs. ROSELJE & Co.**, van eenen zeer goed onderhouden Inboedel, waaronder Lampen, Toilet-, Waschtafels en Consoles met Marmeren Bladen, IJzeren Kinder Ledikanten, Porcelein- en Glaswerk, een **PIANINO** van *Bausel*. Voorts: **Platen** voor het aanschouwelijk onderwijs, een partijje **KAARTEN** en **BOEKEN**, waaronder de **Preeken** van **VAN DER PALM**. En een Europeesche **Vis-à-Vis**, **Wagen- en Bendie Paarden**, een Europeesch **Wagentuig**, **Kadogangs**, etc. (4493)

Op de Vendutie
 van Dingsdag den 30sten December in de **Javasche Bank** zal nog worden verkocht: **M²P⁷B. 431**, 1 kist 50 ps. 45/46 pl. 40 yds. **WITTE SHIRTINGS**, beschadigd aangebragt per *Amsterdam*. (4490) CASSALETTE & Co

VENDOTIE
 van **JAPANSCH GOEDEREN.**
 op Dingsdag, den 30 December 1862, in een der lokalen van de **Javasche Bank**, voor Rekening van de Heeren **PANDEL & STIEHAUS**, door **CASSALETTE & Co.**, van **Een factuur Japansche Artikelen**, als:

Paijongs, Bamboe- en Stroodoosjes, Speelgoed, Porceleinen Etens-Dragers, blaauwe en gekleurde Kopjes, groote en kleine Porceleinen Vazen, 150 kisten **SOJA**, 200 rollen **MATTEN**, Verder: **LAKWERK**, als: Sambalbakken, Naaidoozen, Cassetten, Bedakdoozen, Sigaren Kokers, enz. Benevens: 2 Secretaires met Spiegel, 12 groote Tafels met Goudlak, 7 Kabinetjes „ „ 4 groote Dames Werktafels, 4 „ Schrijflessenaars. Daags te voren te bezigtigen. (4444)

Op de Vendutie
 van Dingsdag den 30 December, in de **Javasche Bank**, zal nog worden verkocht: **H & C B 10 kisten PETITS POIS**, merk *Mercie & Debaux*, **Restant Provisiën in blik**, 5 paren groote Fransche SPIEGELS, KAMFERHOUTEN en ZWARTE KOFFERS, 20 Stuks MEUBELDAMAST, 50 pikols STAAL, 60 „ SPIJKERS, 50 stuks Zilveren en Zilver vergulde HOROLOGIEN, en tot sluiting van Rekening: 25 vaten MEEL, 50 kisten Puike RHIJNWIJN, 25 dozijn „ CHAMPAGNE. En: 11 eerste kwaliteit IJzeren Ledikanten. (4489) CASSALETTE & Co.

VENDOTIE
 op Dingsdag den 30 December 1862, wegens vertrek, ten huize van den WelEd. Heer **SUTHERLAND**, in de **BATOETOELIES**, door **Van den Abeelen & Co.**, van eenen netten Inboedel, bestaande uit: **KASTEN**, **STOLEN**, **CANAPÉS**, **SPEELTAFELS**, groote en kleine **LEDIKANTEN**, **SPIEGELS** en **SCHILDRIJEN**, **LAMPEN**. een **PIANINO**, eene groote mooie **KINDERWAGEN**, geschikt voor een en twee paarden. Verder: Een Mylord, Bendie, Paarden, enz. Benevens: 50,000 Habanos Sigaren en eenige Zilveren vergulden Cylinder Horologien. (4470)

VENDOTIE
 op Woensdag, den 31 December, voor het Commissiehuis van **J. SPEET**, van diverse **Lijnwaden**, Chitzen, Madapollams, Jacones, Zijde, Battik Sarongs, Slendangs en Hoofdhoeken, Bronzen Lampen, Parfumerien, Chinesche Zijde, Heeren Sokken, en tot sluiting van Rekening met het einde des jaars, eene bijzondere fraaije nieuwe **Victoria VIS-à-VIS** en eene nieuwe **TENTWAGEN**, alsmede: Een Erf, bebouwd met een Steenenhuis met Pannen gedekt, gelegen op **Finangia** of **Tijgersgracht** behorende aan **JAP MACK**. (4481)

VENDOTIE
 op Woensdag den 31 December, voor een Huis tegenover het Postkantoor te **Weltevreden**, door **CASSALETTE & Co.**, van eenen goed onderhouden **INBOEDEL**, als: SPIEGELS en **SCHILDRIJEN**, **ENGELSCH HANGLAMPEN**, Fransche **MODERATEUR LAMPEN**, **BANKEN**, **STOLEN**, **TAFELS**, **WIPSTOLEN**, **IJZEREN LEDIKANTEN**, **KNAPEN**, enz. enz. **Porcelein- & Glaswerk**. Verder: 1 Bendie, 1 fraai goed gedresseerd Bendiepaard, Tuigen, enz. (4487)

OP DE VENDOTIE
 van Woensdag, den 31sten December, tegen over het **Postkantoor** te **Weltevreden** zullen alsmede verkocht worden, de navolgende **GOEDEREN** behoorende aan den Heer **N. VAN RIET**, als: 1 **Vis-à-Vis**, 1 **Rijpaard**, 1 span **Wagenpaarden**, 1 **Zadel**, en eenig **MEUBILAIR**, en aan den Heer **A. WIJNVELDT**, 1 **Vis-à-Vis**, 1 span **Wagenpaarden** en diverse **Meubelen**. (4488)

Op Donderdag 15 Januarij 1863, zullen Ondergeteekenden in het **Lokaal** door hen geoccupeerd, **VENDOTIE** houden van **restant INVENTARIS GOEDEREN** EN **TOKO MEUBILAIR**, bestaande in **Bordeaux Wijnen**, **roode en witte** in kisten van 4 dozijn. Idem in kistjes van 1 dozijn. **RHIJNWIJNEN**. **MADEIRA**, **SHERRIJ**- en **PORTWIJNEN**. **CONSTANTIA**- en **MUSCAATWIJNEN**. **FOCKINK** en andere **LIKEUREN**. **HOLL.** en andere **SIJROPEN**. **POMMERANS** en andere **BITTERSORTEN**. **GODARD COGNAC** en andere goede merken. **PROVISIEN** in blik en in flesschen. **PORCELEIN**, **GLAS**- en **AARDEWERK**. **TÊTE-à-TÊTES**. **PARFUMERIEN**, **BRANDON KAARSEN**, **RIEGER**- en **BOSQUET ZEEP**. **SPEELKAARTEN**, **TAFEL**- en **SERVETGOED**. **LEDEREN MAILKOFFERS** in foudraal. **STALGEREEDSCHAPPEN** en een aantal goederen meer. Een en ander, zooveel doenlijk in koopjes geschikt voor huishoudelijk gebruik. (4479) VAN WALCHREN en VAN DORP, in **IKK** stude.

Op de Vendutie
van 15 Januarij a., s. zullen mede worden
verkocht:

350 stuks gerookte Hammen,
25 kisten à 5 dozijn bessensap,
12 manden à 100 1/2 kruiken Selterswater.
(4480) VAN WALCHREN EN VAN DORP.
in likwid.

VENDUTIE
Op Donderdag den 22 Januarij 1863,
zullen de Ondergeteekenden Ven-
dutie houden voor het huis van
wijlen den Heer

J. A. Ruhle,
op het Koningsplein,
van eenen prachtigen
INBOEDEL,
Wagens, Paarden, enz.
(4496) CASSALETTE & Co.

LEES HIER!

Op eenen nader te bepalen dag in de maand
Januarij a. s., zullen de Onder-
geteekenden in Vendutie verkoopen:

- den **INBOEDEL** van den Heer **M. G. Joakim.**
- het **HUIS** door **ZEd.** bewoond,
staande op **Kebon Sirie**, ver-
ponding No. 8183.

Voorts:

- het **HUIS** op **Kebon Sirie**, verpon-
ding No. 8822, thans bewoond door
den Heer **Koch.**
- het **PAKHUIS** thans geoccupeerd
door den Heer **M. G. Joakim**, en ge-
legen aan de Grootte Rivier, naast
de Factorij der **N. H. M.**, verpon-
ding No. 8967.

Deze **VASTIGHEDEN** blijven inmiddels
uit de hand **TE KOOP**, zijnde te bevragen
bij den Heer **M. G. Joakim.**
(4442) **GEBR. ROSELJE & Co.**

Op een nader te bepalen dag,
zullen door de **Weeskamer te Batavia**, als
eerste **Hypotheekhoudster**, in het openbaar
worden verkocht:

de volgende Vastigheden, als:

- EEN ERF**, bebouwd met eenen Steenen Woon-
huis en dito blokken bijgebouwen, allen met pannen
gedekt, gelegen in het Westerveld, buurt of wijk **Ta-
nabang**, bij de verponding geregistreerd onder Nummer
6147, aldaar getaxeerd op **f 12,000.—**, toebehooren-
de aan den Heer **JOHN BROWN** en bij deze Kamer ver-
bonden voor **f 8000.—** onder eerste hypotheek
- EEN ERF**, bebouwd met een groot Steenen
Woonhuis, twee blokken dito bijgebouwen, allen met
pannen gedekt, gelegen in het Westerveld, buurt of
wijk **Kebon Baroe** (Molenvliet Oost) bij de verponding
geregistreerd onder Nummer 7471, aldaar getaxeerd op
f 12,000.—, toebehoorende aan de Inlandsche vrouw
BOENAJA, bij deze Kamer verbonden voor **f 8000.—**
onder eerste verband.

Namens de Weeskamer voornd.,
De Secretaris,
(4422) **VAN BERCKEL BIK.**

Op nieuw ontvangen:
Huitten, Méthode voor de Piano.
(Hollandsche en Fransche text.)
Prijs **f 8.—**
(4441) **H. M. VAN DORP.**

**Bij G. KOLFF & Co., te Ba-
tavia** ontvangen:
DEBITEUREN-BOEKEN
met koperen hoeken, in Parijs op Indisch
model vervaardigd.
(Debet en Credit op één blad.)
Voorts:
GROOTBOEKEN, JOURNALEN en BIJBOEKEN in groote
sortering. (4492)

TOKO SENIN
van **B. CHARLES.**
Pas ontvangen:
Puik soorten Champagne,
Echt Kitzinger BIER,
RIJNWIJN in heele en halve
flesschen, als:

Assmanshauser,
Niersteiner,
Rudsheimerberg,
Forsters Jesuiten Garten,
Liebenfrauenmilch,
Moselblümchen,
Hochheimer Dondechaney,
Von Dem.
Carte Blanche. (4426)

CHRISTMAS-CAKES,
Verkrijgbaar bij
(4493) **LEROUX & Co.**

DEPOT
van
**Inlandsche en Europeesche
MEUBELN.**
(4406) **S. A. VAN DEN ABEELN.**
Gang Metapang bij de
Gas-fabriek.

MARMEREN VLOERSTEENEN,
van 10 tot 28 Rijnl. duimen,
benevens:
**ronde en langwerpige Mar-
meren platen,**
voor **CONSOLES** en **TAFELS**, zijn steeds te verkrijgen
bij (4405) **HAAGER en SCHUURMAN.**

MEUBEL-MAGAZIJN. TOKO SENIN
van
B. CHARLES.
Steeds voorzien van alle soorten van
MEUBELS,
beveelt zich aan tot de uitvoering van alle soor-
ten van **Commissiën, verzending en
verpakking van goederen, enz.** tot
zeer matige prijzen. (4427)

Batavia English Library.
Received per Mail:
Wilson's, Invasion of Russia.
Wit and Wisdom of sir Sydney Smith.
Hall's, Cau Wrong be right.
Smedley's, Frank Fairleigh.
Aides Car of Carlzon.
Collin's, Queen of Heart.
Thiers, Consulate, vol 20.
(4453) **WILLIAM T. FRASER,**
Secretary.

**Muziekhandel van
H. M. VAN DORP,**
HOOFDDEPOT
van **F. J. Weijgand & Co.,**
Muziekhandelaren te 's Gravenhage.

Ontvangen:
SPOHR, Violinschule.
MOZART, Sonaten für das Pianoforte.
MARX, Potpourris à 4 ms.
MENDELSSOHN, Lieder.
FRANS SCHUBERT, id.
VERHULST, id.
Salons des Variétés; Komische airs.
Verder:
eene groote Collectie **DANSMUZIEK,**
Études, Bouquet de Melodies en Répertoire van Beijer,
Liederen voor Alt of Baryton, duo's, enz. enz.
NB. Alle *eigen uitgaven* der firma **F. J. WEIJ-
GAND & Co.** worden tot *Hollandsche Prijzen* verkocht
(4478) **H. M. VAN DORP.**

N. GIRAudeau,
Europesche RIJTUIGEN in alle Soorten.
HARNACHEMENT. Engelsche ZADELKAMER.

REPARATIEN. (4447)

Bij G. Kolff en Co., te Batavia.
Te bekomen:
AURORA voor 1863.
HOLLAND voor 1863.
MULTATUL'S Geschriften Compleet.
CHARLES DICKENS. De Kluizenaar. Kersverstelling.
IDEM. Grootte Verwachtingen, 2 dln.
VAN KOETVELD. De Oudejaars-avond.
VICTOR HUGO. De Ellendigen.
IDEM. De Verstoottenen.
REVIJND. Het Magnetisme proefondervindelijk.
BRUMUND. Landmail-reis van Batavia naar Maas-
tricht. (4486)

**PHOTOGRAPHISCH
ATELIER**
VAN
WALTER WOODBURY,
op Rijswijk,
Dagelijks geopend van half 8 tot 10 uur, uitgezonderd
des Vrijdags.
Contant bij de aflevering der Portretten. (4404)

ROLWAGENS
van
Djattihout met ijzeren Assen.
Te bekomen aan de
Praauwenwerf van de
(4460) **Wed. VAN DER MEULEN.**

OUDEJAARS-AVOND.
Prijzen van Vuurwerken:
Bommen met bonte sterren, per stuk . . . / 7.—
Zwermpotten 4.—
Slangenpotten 5.—
Saxische raderen 3.—
Racketten met bonte sterren of slangen,
1ste soort, per stuk . . . 2.50
2de 1.—
Lichtkogels met bonte sterren 2.—
Fontein, 1ste soort 2.—
" met kanonnade, 2de soort . . . 0.75
Tourbillons 1.—
Moorslagen met kanonnade 1.50
Zwermen per 1/2 dozijn 1.—
Witte lichten " 4 . . . 1.—
**Alle deze soorten kunnen door iedereen
zelf ontstoken en ook verzonden worden.**
Zij zijn te bekomen den 30sten en 31sten December
bij de Heeren **WINSSER, DE LANGE & Co.,**
in het **HOTEL DES INDES** en steeds in het **HOTEL
WILLEM II** bij den ondergeteekende, waar ook bestel-
lingen voor **grotere assortimenten** worden aan-
genomen.
(4412) **TH. GORS.**

PRAAUWENVEER EN WERF
van de
Wed. VAN DER MEULEN.
Verkrijgbaar:
STEENKOLEN,
bij kleine hoeveelheden aan de werf te ontvangen, dan
wel aan boord van de schepen geleverd.
Diverse **RONDHOUTEN** en **DJATTIHOUTEN PLAN-
KEN**, gezaagd volgens de op te geven maat.
Repareren van sloepen en het maken
van divers **HOUT- en IJZER-
WERK** voor de schepen.
(4459)

Muziekhandel van H. M. VAN DORP,
Hoofddepôt van
F. J. WEIJGAND & Co.,
Muziekhandelaren te 's Gravenhage.

Ontvangen:
Twee ACOUSTICONS,
toestel ter **klankversterking** der Piano's
en behoedmiddel tegen insecten.
Prijs **f 125.— à f 150.—**
(4443)

1863.
AGENDA,
KANTOOR-ALMANAK,
opgeplakt en onopgeplakt.
Verkrijgbaar bij
(4446) **H. M. VAN DORP.**

Bij **G. Kolff en Co., te Batavia,**
ZAK-AGENDA A° 1863,
voor Koopmans- en Huishoudelijk
gebruik.
KANTOOR-ALMANAK,
met de Christelijke en Javaansche tijd-
rekening.
Te zamen **f 3.—**, Franko per post.
(4448)

JAVA-BODE
HH. Inteckenaars op bovengenoemd Blad,
die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste
half jaar 1863** voor te gaan, worden beëldig ver-
zocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Onderge-
teekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor
franco toe te zenden.
Prijs voor het Eerste halfjaar:
voor Batavia f 12,50
" Java 15,—
" de Buitenbezittingen 15,—
" Nederland 22,50

MAIL-EDITIE.
Per Jaargang.
Voor **BATAVIA.** f 20.—
Buiten " zoo wel voor **NEDERLAND** . . . 25.—
Brieven **franco** aan den **Administrateur.**
H. M. VAN DORP.

Ingevolge bekendmaking van den Directeur
van Financiën dd. 4 Mei 1861, kan men bij de
Hoofden van gewestelijke besturen Wissels en Stortings-
Bewijzen erlangen ter overneming van Gelden, dan
wel afdragen aan de navolgende Heeren: **Blok & Co.**
te Cheribon; Mevrouw de Weduwe **G. M. Dort** te
Tagal; **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van
Dorp** te Samarang; **Le Roy & Co.** te Soerabaja;
Weijermans & Co. te Pasoeroean; **C. A. van der
Voort**, te Madioen; **Eekhout & Co.** te Makassar;
van Zadelhoff & Fabritius te Padang; **Harmsen
en Co.** te Amboina en voor de niet genoemde Buiten-
bezittingen bij de Agenten der schepen van den heer
W. Cores de Vries. (4405)

Gelithographeerde **VISITE-KAARTJES**
op geglaceerd carton,
met **LETTERS** naar *perkiesting* op te geven.
Te bekomen bij
(4450) **H. M. VAN DORP.**

MACHINERIE.
PAUL VAN VLISINGEN & DUDOK VAN HEEL
en
**Van Vlissingen, van Heel & Derosne,
Cail & Co., Amsterdam.**

De Ondergeteekenden, Agenten van genoemde fabri-
kanten, hebben thans **athier**, te **Samarang** en
Soerabaja ten verkoop gereed liggen:

Een **SUIKERMOLEN** met cylindren van 24 1/2 x 51
Eng. duimen met Waterwerk, 2 stel kamraden,
Stoommachine van 16 p. kr. met ketel van 20
p. k., hooge drukking, (liggende **athier**).

Drie complete **DISTILLEER-TOESTELLEN** ter ver-
vaardiging van Arak, waarvan 2 voor 16000 en een
voor 21000 litres stroop in 24 uren te verwerken
een toestel **athier** en 2 te **Soerabaja** liggende

Een **SUIKERMOLEN** met Cylindren van 28 x 56
Eng. duimen, met een dubbel stel kamraden en
waarlooze cylinder, om zoowel door Water als door
Stoom te kunnen worden gedreven, liggende te
Samarang.

Twee Complete **VACUUM-INSTALLATIËN**, ieder met
éne pan van 7 1/2 Eng. voeten diameter, een toestel
athier en het andere te **Soerabaja** liggende.

Eene Complete **STOOMMACHINE** (horizontaal) van
hooge drukking, ter drijving van een luchtledig toes-
sel met 2 pannen van 7 1/2 Eng. voeten.

Een **SUIKERMOLEN**, met cylindren van 24 1/2 x 51
duimen, aan eene zijde van kamwielen voorzien,
liggende te **Soerabaja.**

Twee **SUIKERMOLNEN** met cylindren van 19 1/2 x
55 1/2 Eng. duimen, waarvan een met Waterwerk,
een **athier** en een te **Soerabaja** liggende.

Eenige **CRUSH- of BREEKMOLNEN**, om met de
hand of met stoom gedreven te worden, liggende
athier en te **Soerabaja.**

Eenige stellen **SUIKERPANNEN** voor Batterijen in
verschillende afmetingen met brandwerk compleet,
liggende te **Soerabaja.**

Een **STOOMWERKTUIG** van 4 paarden kr. hooge
drukking zonder Stoomketel, liggende te **Soerabaja.**

Gesmeed ijzeren **ASSEN** voor Suikermolens van diverse
dimensijën, van af 9 Eng. voeten x 11 1/2 duim tot
6 1/2 Eng. voeten x 7 1/2 duim diameter, liggende **athier**
en te **Soerabaja.**

Een compleet **GAZTOESTEL** tot verlichting van pri-
vaat woningen of publieke gebouwen met lampen
etc., geheel compleet, liggende te **Soerabaja.**

Drie ijzeren **HIJSCHEKANEEN**, ieder hebbende een
Draagvermogen van 4000 kilos, liggende **athier** en
te **Soerabaja.**

Twee complete geheel ijzeren **TABAKSPERSEN**, lig-
gende te **Soerabaja.**

WAARLOOZE DEELN voor Vacuum- en Stoom-
ketels, als: **Barometerglazen, Peilglazen,
Nijfglazen, Thermometerschalen,** Pitten
voor **Locatelli-Lampen**, etc., liggende te **Soe-
rabaja.**

Een **SUIKERMOLEN** met cylindren van 50 x 56 Eng
duimen, liggende te **Soerabaja.**

Zes complete **VOEDING-MACHINES** voor Stoom-
schepen met cylindren van 7 en 8 duim diameter.
Nadere opgaven en teekeningen verkrijgbaar bij
CORN. BETH, te **Soerabaja.**
E. J. EVERTS, te **Solo** en bij
de Agenten,
(4471) **DÜMLER EN Co., te Batavia.**

PHOTOGRAPHIE
H. LECOTEY
à l'honneur de prévenir le public, que
son Atelier est ouvert tous les jours.
PINTOE-AIJER tegen over
de **BENTING.** (4451)

WILLIAM HENRY HALL,
**Shipping and General
COMMISSION AGENT,**
(4452) **BATAVIA.**

BON MARCHÉ EXTRAORDINAIRE.
PENDANT TROIS MOIS SEULEMENT.

PORTRAITS
à 3 Florins,
TOUT ENCADRÉS

PAR
Mr. C. PARANT, Photograph.

Portraits cartes de visites. } Leçons aux Amateurs.
Portraits médaillons. } Broches. Ecrins.
Cassolettes. } Groupes de famille.
Portraits après décès. (4449)
Passar Baroc, en face **Mr. NORDET.**

NOTICE.
The **SECOND ANNUAL GENERAL
MEETING** of British Residents of Batavia,
prescribed by Act of Parliament will be
held at the Office of this Consulate on
MONDAY the 29th instant at 2
o'clock p. m.
(4454) **J. MAC LACHLAN,**
H. B. M. Consul.
BRITISH CONSULATE.
BATAVIA, 20 December 1862.

Militaire Societeit Concordia.

JAARLIJSCHE ALGEMEENE VERGADERING,
op Zaterdag 3 Januarij 1863,
des Avonds ten 8 ure.

Namens het Bestuur:
De Secretaris,
BRUGMAN.

(4497)

Vennootschap onder firma.

Bij acte verleden voor den Ondergeteekende den 16den December jl. is tuschen de H. H. EGBERTUS HENDRIKUS BLETTERMAN, Particulier, wonende in Nederland, en JAMES ALEXANDER STEWART, Particulier, wonende te Batavia, aangegaan eene Vennootschap onder de firma:

BLETTERMAN & STEWART,

ten doel hebbende de oprigting en exploitatie eener Stoom gedreven:

Steen-, Pannen- en Pottenbakkerij.

De Vennootschap is aangegaan voor eenen tijd van 10 jaren, te rekenen van af 1 Januarij 1863, behoudens het geval van overlijden van een der Vennooten, in welk geval de Vennootschap zal worden ontbonden bij het einde van het jaar, waarin het overlijden heeft plaats gehad. Elk der Vennooten heeft de tekening der firma; tot het opmaken van gelden en het verbinden of bezwaren van goederen, toekomstige aan de Vennootschap, zal echter steeds de toestemming van beide Vennooten vereischt zijn.

De t. w. Notaris,
HEIJLIGER.

Batavia, 25 December 1862. (4476)

Tweede Haagsche Brand-Assurantie Compagnie.

De Ondergeteekenden benoemd zijnde tot Agenten van de Tweede Haagsche Brand-Assurantie Compagnie gevestigd te 's Gravenhage zijn van af heden bereid voor rekening van genoemde Maatschappij risico's tegen Brandgevaar aan te nemen.

Ten hunnen kantore worden alzoo risico's aangenomen tegen Zee- en Brandgevaar voor rekening van de navolgende Maatschappijen:

De Koloniale Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij.

De Zee-Assurantie-Compagnie te Amsterdam.

De Tweede Zee-Assurantie-Compagnie te Amsterdam.

De Verzekering-Maatschappij „Batavus” te Amsterdam.

Het Brand-Assurantie Genootschap te Amsterdam.

De Zuid-Hollandsche Brand-Verzekering-Maatschappij te Amsterdam.

De Tweede Haagsche Brand-Assurantie-Compagnie te 's Gravenhage.

HAAGER & SCHURMAN.

BATAVIA, 4 December 1862. (4485)

De Ondergeteekende heeft de eer aan de Ouders te Batavia te berigten, dat zij met toestemming der Hoofdkommissie van Onderwijs, den 15 Januarij 1863, eene JONGE-JUFVROUWEN DAGSCHOOL op Kebon Sirih, zal openen. Deze inrigting zal slechts door een beperkt getal Leerlingen kunnen bezocht worden.

Behalve de Hollandsche, Fransche, Engelsche en Hoogduitsche Taal, Muziek, Teekenen en Dames Handwerken, zal het Onderwijs al datgene omvatten wat tot eene beschaafde opvoeding behoort.

Voor nadere informatie kan men zich adresseren aan de ondergeteekende ten huize van den Heer JORDENS op Kebon Sirih.

W. A. BENIER,

(4468) Van Vliet Harsveldt.

JONGENS-WEEZEN-INRIGTING te Soerabaja.

Benodigd een

Tweede Huisvader, op een maandelijksch traktement van f 75.—, dat later bij termijnen zal kunnen worden opgevoerd tot f 150.—, behalve Kost en Inwoning.

Gedagiden gelieven zich of mondeling of bij brief Franco, te rigten tot den President der Hoofd-Kommissie te Batavia, de Heer Mr. T. H. DER KINDEREN, of tot dien van de Plaatselijke Kommissie te Soerabaja, de Heer P. VAN BLEISWIJK RIS.

De Secretaris der Hoofd-Kommissie voorn.,
Mr. W. STORTENBEKER, Jr.

L. PEBAQUÉ, Chirurgijn-Dentist,

heeft de eer bij dezen aan het PUBLIEK van Batavia en van Java in 't algemeen bekend te maken, dat hij zich op Java heeft gevestigd.

Hij woont bij den Heer J. SCHMITT op Noordwijk, in het Bijgebouw, tegenover den Ingang. (4454)

Gevraagd: Twee KLERKEN,

Bij eene familie te Padang wordt verlangd eene Jufvrouw of Bonne,

ter oppassing van Kinderen en Assistentie in het Huishouden.

Adres onder letter B., bij den Boekhandelaar
H. M. VAN DORP, te Batavia. (4458)

In het huis laatstelijk bewoond door den Heer OFFERS, zal door de ondergeteekende met primo Januarij aanstaande een

Jonge-Jufvrouwen Instituut,

ten getalle van niet meer dan twaalf leerlingen worden geopend.

Er zal onderwijs gegeven worden in de vier levende talen, handwerken, enz.

Tevens bestaat er gelegenheid tot plaatsing van twee kostleerlingen.

M. VAN DER MEIJDEN,

geb. Frank. (4425)

GOENONG SAHARIE.

Eene DAME

van fatsoenlijken huize, geëxamineerd in de 4 Talen, Handwerken, enz., in staat de beginselen der Muziek (Piano) te onderwijzen, welke reeds twaalf jaren onderwijs aan verscheidene leerlingen gaf, zag zich gaarne tegen Julij of October a.s. in de Oost-Indien geplaatst.

Hiertoe inclinerende adresseren zich met Franco brieven, waarbij tevens opgave van voorwaarden, onder letter H. D. aan den Heer J. NOORDENDORP, Boekhandelaar te Amsterdam. (4419)

Te Bandong wordt gevraagd eene Europeesche Bonne of eene Jufvrouw

ter assistentie in eene huishouding.

Brieven Franco, onder opgave van voorwaarden, enz. Adres Postkantoor Bandong, sub lett. H. (4457)

HET HUIS,

bewoond door Mevrouw de weduwe EEKHOUT op Kebon Sirih.

Adres, C. DE WAAL. (4461)

Te Koop: TWEE HUIZEN.

Te bevragen bij

H. M. VAN DORP. (4420)

Te Koop: DE TOKO

van den ondergeteekende, gelegen in de Nieuwpoortstraat.

4431) G. A. ZAKARA.

TE KOOP of TE HUUR

om dadelijk te aanvaarden:

DE RIJSTPELMOLEN,

gelegen te Agem, Residentie Cheribon, met daarbij behorende

Padic- en Rijstpakhuzen

en groot Woonhuis, alles met Pannen gedekt.

Twee planken Pakhuizen met pannen gedekt, en een bergruimte bevattende van respectievelijk 4000 en 5300 picols, gelegen te Karang Sambong en Pengarengan, Residentie Cheribon.

Nadere informatie bij
PANDEL & STIEHAUS. (4409)

TE KOOP OF TE HUUR: het HUIS op het Koningsplein,

thans geoccupeerd wordende door het Instituut van de Weduwe A. KLUSMANN en Mejufv. L. SCHARP.

Nadere informatie bij
BÜSING SCHRÖDER & Co. (4475)

Te Huur:

Een HUIS te Meester Cornelis, naast de School.

Adres: A. THIEBAULT. (4459)

Te Huur: Een klein PAKHUIS,

met Kantoor boven.

Te bevragen bij
A. P. AGANOR. (4421)

Te Huur, het Huis op Molenvliet,

Oostzijde, bewoond geweest door Majoor KOCK.

Te bevragen bij
SAID ACHMAD HABASSIJ, Prinsenslaan. (4428)

TE HUUR: EEN HUIS,

gelegen op Koningsplein, tegen eersten Januarij 1863.

Te bevragen bij
G. A. ZAKARA. (4450)

Te Huur:

voor f 35 's maands, een ruim steenen HUIS, met pannen gedekt, en bijzijnd groot ERF, in kampong Pedjambong nabij de Willemkerk.

Te bevragen aldaar bij
COPPER. (4477)

Holloway's Pillen en Zalf.

In Java en alle andere eilanden in het Oosten was vroeger calomel maar al te populair, doch sedert dat Holloway's Pillen en Zalf naar deze gewesten gezonden zijn geworden hebben ze gelukkig dat gevaarlijk geneesmiddel geheel en al vervangen. De Pillen zijn bereid uit zeldzame en kostbare balsams, en zijn even zoo schadeloos als krachtig in derzeiver uitwerkselen. De teederste persoon der schoone seks kan ze met de grootste veiligheid innemen. Wanneer de lever vadsig, de gelaatskleur bleek en het lichaam vernageld is, dan veroorzaken deze Pillen eene verandering meer gelijk aan de uitwerking van een toovermiddel dan dat van een geneesmiddel. In huidziekten is de Zalf wonderbaar krachtig. Uitslag en alle soorten van uitwendig zeer worden met het geukigste gevolg geneeld door deze onvergelykelijke Zalf.

Doosjes Pillen, à f 1.— f 3.— f 5.—
Potjes zalf, à f 1.— f 3.— f 5.—
Te Batavia bij S. B. van Kleeff en Co.
» Banjoemaas » M. S. Cherman.
» Soeracarta » W. Veldman.
» Djocjocarta » Buijn en Co.
» Salatiga » F. Kruthoffer.
» Tagal » Wed. Dort.
» Cheribon » W. Galistan.
» Cheribon » M. Blok en Co. (4407)
» Samarang » H. L. Lajou en Co.

de Groot, Kolff en Co. en de hoofdagenten Soesman en Co.

De Ondergeteekenden verzoeken beleefd, doch dringend de debiteuren van de firma

Gebrs. Beijnon in likvidatie,

Heds. debet voor primo Januarij 1863 te voldoen.
BEIJNON, HAMACHER EN CO. (4408)

Crediteuren in den boedel van E. H. Heurici worden verzocht binnen vier weken betalingen te doen aan de erfgenaam

Wed. S. HENRICI,
Wruck.
Gang Camalijoran. (4464)

Die iets te vorderen heeft van wijlen den Heer Mr. R. A. Eekhout of van Mevrouw Eekhout, gelieve daarvan opgave te doen voor den 15 Januarij aan

C. DE WAAL. (4462)

Al degenen die iets te vorderen hebben of verschuldigd zijn aan den Boedel van wijlen de 1ste Luitenant F. W. Hempe, worden verzocht aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van drie maanden aan de ondergeteekenden.

De Officieren Commissarissen,
F. M. MULLER, kapitein.
D. L. HAFELI, 1ste Luitenant. (4417)

Debiteuren en Crediteuren van wijlen den 1en Luitenant der Infanterie J. A. van Lakerveld, den 29sten November jl. alhier in het Hospitaal overleden, worden verzocht binnen den tijd van drie maanden na dato dezes van hunne vorderingen of schulden aangifte of betaling te doen.

De Commissarissen in den Boedel,
C. H. O. TER SCHOUW, Kapit.
D. L. DE ROCHEMONT, te Luit. (4463)

De ondergeteekende van af 1 Januarij 1863 zijne TOKO-ZAKEN likviderende, verzoekt zijne debiteuren ten vriendelijkste hunne schulden spoedig te voldoen.

A. AGRUZETTE,
Cheribon. (4458)

De ondergeteekende van af 1 Januarij 1863 zijne TOKO-ZAKEN likviderende, verzoekt zijne debiteuren ten vriendelijkste hunne schulden spoedig te voldoen.

A. AGRUZETTE,
Cheribon. (4458)

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

Het vertrek der Stoomschepen gedurende de maand DECEMBER, 1862, is geregeld als volgt:

VAN BATAVIA

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 1sten en 18den.

naar SAMARANG en SOERABAJA, den 7den, 18den, 22sten en 29sten.

naar BILITON, PONTIANAK en SINGARAWANG, den 8sten.

naar BENKOELEN en PADANG, den 23sten.

VAN SOERABAJA

naar SAMARANG en BATAVIA, den 7den, 18den, 22sten en 29sten.

naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 18den.

naar BAWEAN en BANERMASSING, den 27sten

Nalere inlichtingen te bekomen op de Stoombootkantoren in de stad, bij

W. CORES DE VRIES,
NIEUWVEEN en SCHUIJMER, te Samarang.

(4425)

Bataviaasch Praauwenveer.

De stoomer Tjiliwong, bestemd tot het afhalen en aan boord brengen van PASSAGIERS van stoomschepen.

Vertrekt ten 7 ure des morgens.
Ligplaats binnen den kleinen boom. (4410)

Stoomschip PALEMBANG PAKKET,

De vertrekdagen van bovengenoemd Stoomschip gedurende December zijn bepaald:

den 6den naar Cheribon.

» 11den » Palembang.

» 23sten » Cheribon.

» 30sten » Lampongs, Telok Betong.

De Agenten
BUIJS, JACOBSEN & Co.
BATAVIA, 4 December 1862. (4455)

Vracht en Passage naar Cheribon

wordt aangeboden met het Schip ZAA NSTROOM,

Kapitein R. L. SCHAAP,

om in het begin der volgende week derwaarts te vertrekken.
Adres bij de Agenten,
SCHIMMELPENNINCK EN CO. (4485)

Passage naar Amsterdam

wordt aangeboden met het snelzield Nederlandsch Fregatschip ZAA NSTROOM,

Kapitein R. L. SCHAAP.

Deze Bodem is uitnauwendt voor den overvoer van PASSAGIERS ingerigt, voert een GEEXAMINEERD GENEESHEER en zal vermoedelijk in het begin der Maand Februarij e. k. van hier vertrekken.

Voor nadere informatie verwoege men zich bij den GEZAGVOERDER in het Marine Hotel of bij

de Agenten
SCHIMMELPENNINCK EN CO. (4484)

Het Stoomschip OENARANG,

Kapitein H. KRAMER,

zal den 29 a. s. vertrekken naar Samarang en Soerabaja,

des middags ten 12 ure.
W. CORES DE VRIES. (4483)

BOEKBESCHOUWING.

II.

Niet minder belangrijk en daarbij veel uitgebreider is het reisverhaal des heeren Mr. A. Loudon naar Siam. Veel eigenaardigs van dit half beschaafd land komt daardoor tot onze kennis, waardoor wij dan ook, hoewel oppervlakkig, eene betere beoordeeling van land en volk kunnen maken. Aangezien de reis met de stoomschepen Amsterdam en Java over Singapore liep, en het gezantschap daar eenige dagen verbleven is, hebben wij in enkele regelen eene vrij juiste beschrijving van die drukke handelsplaats erlangd, die wij in geen deele wenschen over te slaan.

Hoewel nu Singapore — in der tijd hebben wij een paar artikelen aan die handelsplaats gewijd — niet ver van de Nederlandsche-Indische bezittingen ligt, en door drukke communicatie aan velen onzen lezers niet onbekend zal zijn, achten wij toch de korte beschrijving er van der mededeeling wel waardig. Ware echter het tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde meer in aller handen, dan zou zulk eene overname overbodig geacht kunnen worden.

De avond was reeds gevallen, toen het anker op de reede van Singapore werd geworpen. De luitenant-ter-zee van Mulken werd naar den wal gezonden, om mijne aankomst aan den Nederlandschen konsul, den heer W. Read en den gouverneur der Straits Settlements te melden. Hij kwam laat terug met de boodschap, dat de Nederlandsche konsul naar Saigon was, ter afdoening van eenige handelszaken, en dat hij mijne aankomst ook niet aan den gouverneur der Straits Settlements had kunnen berigten, wijl deze op eene inspectie reis naar Malakka en Poeloe Pinang was vertrokken. De vice-konsul Davidson zoude zich morgen ten 8 uur aan boord komen melden.

De Amsterdam geeft ten 8 uur een salut van 21 schoten aan de Engelsche vlag. Uithoofde van den Zondag wordt het met beantwoord, maar zal dit, volgens het gebruik, eerst morgen kunnen geschieden.

Ik ga met den vice-konsul naar den wal. Hij woont ongeveer 3/4 paal het land in, op een aardig landgoed of landhuis; mijne ontvangst was hartelijk.

De vervoermiddelen zijn te Singapore beter en goedkooper dan de huurwagens op Java. Zij bestaan uit goed onderhouden palankjans, getrokken door één paard, van hetwelk ongelukkig veel gevraagd wordt. De paarden komen meestal van Makassar, Sumbawa en Deli of de noord-oostkust van Sumatra, van welke streek men zelfs paarden in het binnenland van Siam aantreft. Zij worden zwaar gevoerd met rijst en gram. De koetsier loopt er veelal naast. De huurprijs is een dollar per dag.

De tijdsverdeling der Europeesche gezetenen van Singapore komt mij voor deze tropische gewesten minder goed voor, dan die door is ons aangenomen. Eerst ten 9 uur in den morgen kan men zeggen, dat de dag voor hen begint. Men gebruikt dan een vrij copieus dejeuner à la fourchette met thee, wijn en bier en begeeft zich daarna tegen 10 uur naar de bureaux of brengt elkander bezoeken tot 's middags 3 uur. Om 1 uur is het bij velen luncheon, bestaande uit brood, wat vruchten, kaas, etc. Men neemt geen siesta, doch tegen 9 à 10 uur 's avonds gaat men ter ruste; — is er diner, meestal tegen 7 uur, dan wordt het uur wat later, maar zelden veel later.

Het vertier in de stad is even groot als in de grootste handelssteden in Europa. Men merkt er dezelfde drukte op van het heen en weder gaan van handclaren, werklieden, sjouwerlui, cabmen, enz. enz.; een oosterschen tint erlangt het geheel door de verschillende oostersche volken, welke men door elkander ziet wemelen. Arabieren, Chinezzen, Bengaleezen, Klingaleezen, Maleijers, Javanen, Siameezen, enz., hoort men elkander in hun-

(4425)

ne verschillende talen toespreken of liever toeschreeuwen. De kampen der verschillende oostersche vreemdelingen zijn flink en regelmatig gebouwd. Zij beslaan het grootste gedeelte der stad. De ons eigene netheid wordt er echter geroepzaam geheel gemist. Aan de kaaijen liggen honderde van booten en laadbooten, die de communicatie met de door talrijke schepen bezaaide reede onderhouden; meestal zijn deze bemand door Klingalezen, die de Engelsche taal, alhoewel gebrekkig, spreken. Velen hunner spreken ook Fransch.

Men schat, dat op het eiland een 75,000 tal Chinezen gevestigd zijn, waaronder een onophoudelijke mutatie door aankomst en vertrek plaats vindt, iets, dat het houden van goede politie natuurlijk zeer bemoeijelijkt. De Chinese wijken zijn regelmatig gebouwd; zij worden door de forten op de heuvels zoodanig bestreken, dat die wijken in weinige uren plat geschooten kunnen worden. De mogelijkheid, dat tot zoodanigen maatregel zal moeten worden overgegaan, schijnt door de Engelschen niet geheel uit het oog verloren te worden. En te regt, want ongebondener lieden dan de Chinezen van Singapore zal men zelden elders aantreffen.

Het gebrek aan vrouwen is, zoowel bij de Chinezen, als bij de andere vreemde oosterlingen groot en men schat het aantal vrouwen op 11 à 12 pct. der mannelijke populatie.

Dat de onzedelijkheid hierdoor onder hen allen zeer groot is, valt ligtelijk te begrijpen.

De geogede Europeanen wonen buiten de stad op zeer goed gekozen punten; hunne villa's of buitenzitten zijn meestal gebouwd op de ruggen der heuvels, waardoor men een ruim en allerleest uitzigt op de stad en hare omstreken heeft. De huurprijs is niet duur, gemiddeld \$ 60; — in de stad doen de huizen, welke tot kantoren zijn ingerigt, meer en wel tot \$ 200 's maands. Een buitenhuisje kan gebouwd worden voor 5 à 7000 \$. De huizen bestaan meestal uit twee étages, waarvan de onderste van steen, de bovenste van planken is aangelegd.

De gronden zijn niet zeer duur; gemiddeld 10 roepjen per acre, binnen 3 mijlen van de eneinde der stad, en 5 roepjen de acre daar buiten.

De grond is dur en bestaat uit roode aarde; de vegetatie is dus noch krachtig, noch van edel gehalte; wilde struikgewassen en bijna geene vruchtboomen. De hier en daar verspreide notenuskate-plantages zien er schraal uit en kwijnen allengs weg.

De Chinezen zijn de eenigen, die een weinig landbouw uitoefenen; ook hier zijn ze de eenige groente-boeren; aardappelen en kool worden veel van Batavia aangevoerd.

De wegen, welke de stad en hare omstreken doorkruisen, zijn goed ontworpen, doch minder goed aangelegd; verhardingsmateriaal is niet aangebracht, zoodat ze bij zware regens al zeer spoedig in modderpoelen worden herschapen en bij sterke droogte als het ware verstuiven.

De publieke werken worden onderhouden door dwangarbeiders. Het door dezen verrigte werk verdient ruimschoots de aandacht. Zoowel de fortifikatie, als de kerken mogen gezeerd worden. Het is geacheveerd werk, dat door deze lieden geleverd wordt. Er moeten er 2000 zijn, doch thans zijn er slechts 1600. Ze worden niet meer aangevuld, wijl men zich te Singapore tegen den aanvoer van dwangarbeiders verklaard heeft, waarna de Andaman-eilanden als verbanningsplaatsen zijn aangewezen.

De inwoners van Singapore beginnen nu hunne klagen te bevreunen. De dwangarbeiders zijn de knapste ambachtslieden, veel bekwaam dan de Chinezen, die veelal hun eigen uitzigt volgen, terwijl deze als Europeesche arbeiders opgeleid zijn door zekeren kolonel Maai, wien den meesten lof hiervoor toekomt. In het midden der stad vindt men vuile modderpoelen, waarin de menschen op elkander wonen. Men beweert nogtans, dat dit niet ongezonder is, omdat de modder tweemaal daags onder water komt.

De politie is slecht. Het aantal diefstallen, waaronder zeer brutale, is groot; 600 politie-dienaren zijn op verschillende stations over het eiland verspreid. Ons politiestelsel zonder politie-dienaren is verreweg superieur.

Uit het fort heeft men een prachtig gezigt over de stad en de reede. De kanonnen bestrijken het geheel, doch, zoodaars reeds opgemerkt is, voornamelijk de Chinese kamp. De kazernes en het hospitaal zijn flink ingerigt, ruim en luchtig. Beter dan de Jarasche zijn ze echter niet. Het fort is 1300 Engelsche voeten in den omtrek.

De bezetting, die voornamelijk uit inlandse troepen bestaat, is te zwak; men verwachtte dan ook spoedig een Europeesch regiment. Ook het marine station, bestaande uit één oorlogstoomboot, is te zwak. Men scheen daarover geklaagd te hebben, vermits men niet zonder beduchtigheid was voor de uitbreiding van den Franschen invloed in dit werelddeel. In den tegenwoordigen staat zou Singapore zich niet kunnen verdedigen en het een „coup de main" gemakkelijk kunnen genomen worden. Vreemdelingen worden bij de Engelsche troepen niet meer aangeworven. Elk Europeaan komt het Britsche gouvernement op 100 £ te staan.

De inrigtingen te New Harbour laten weinig te wenschen over; flinke kaaijen, met drijvende steigers, gebouwd op lichtdijge kisten, zoodat de grootste schepen aan den wal zich kunnen vast meeren. De kolonooten zijn zeer doelmatig van ligt materiaal gebouwd, terwijl om het ontvlammen der kolen voor te komen, tusschen dezelve luchtkokers zijn aangebracht, waarvan eene voortdurende doorstraling van verse lucht het gevolg is. De kolen worden geleverd door de Borneo Company Limited en de firma Mathison en Co.; ook kunnen ze verkregen worden van de agenten der P. en O. Company. De prijs varieert naar gelang van den aanwezigen voorraad; thans is het meer dan 27 d. 2000 s. Eene kleine ijzersmelterij en fabriek voor machinerijen vindt men tevens te New Harbour, alwaar alle reparatie aan de machinerijen van de stoomschepen kunnen verrigt worden.

Ziet daar eene korte en duidelijke schets van Singapore. Er is niet veel aan de opmerksaamheid des schrijvers ontsnapt: hij noemt het goede zoowel als het onbehagelijke van Singapore. Wat ons in die regelen echter het meest boeide, was die bedrijvigheid, die drukke handelsbeveging, welke in zoo kort een tijd op zulk een nietig eiland is ontstaan. Voorwaar, Singapore ligt nog immer daár, handelend en bloeiend, om ons eene les te geven, hoe groote bedrijvigheid en welvaart alleen kunnen ontstaan en toenemen door — handelsvrijheid!

Thans willen wij den heer L. kortelijks volgen op zijn togt naar Siam en daarbij enkele fragmenten uit zijn reisjournaal overnemen, die karakteristiek genoeg zijn om de opmerksaamheid des lezers te boeijen. Hoewel die togt, door den heer L. als gouvernement's commissaris ondernomen, een politiek doel had, namelijk de uitwisseling der trakaten tusschen Nederland en Siam gesloten, heeft de wetenschap hier ook in verschillende opzichten voordeel van gehad. Niet alleen toch hebben wij aan het niet altijd aange-naam en door verval en ongemak gekenmerkt verblijf des schrijvers wetenswaardige mededeelingen erlangd omtrent den innerlijken toestand van land en volk, ook op eene andere wijze is profijt gedaan voor wetenschap, kunst en industrie. In het gevolg toch van den heer Loudon bevonden zich behalve het officieel gedeelte ook de heeren Teijsmann en Kinsbergen, die van hunne zijde niet hebben stil gezeten gedurende hun verblijf aldaar. Aan het slot dezer beschouwing kunnen wij met een enkel woord hierover spreken. Thans echter willen wij ter loops aanstippen, dat onze eerste kennismaking met dat zonderbare, Boedhistische rijk met zijne twee koningen reeds dagteekent van het jaar 1601; dat in 1608 zelfs een gezantschap van Siam naar 's Hage is geweest; dat in 1620 de Gouverneur-Generaal Koen Siam met twee oorlogschepen ondersteunde tegen den in opstand zijnden, doch schatpligtig

gen koning van Kambodja. In 1654 werd aan Siam andermaal hulp verleend tegen de oproerig geworden hoofden van Patani. In 1656 begon de gemeenschap tusschen Nederlandsch-Indie en Siam af te nemen door botsingen en misverstanden, welke herhaaldelijk plaats grepen. Dit liep tot 1741, in welk jaar de handels goederen der O. C. weer naar Batavia werden overgebracht en er alleen een post te Siam achtergelaten werd. Want de handel was gaandeweg verminderd, en nadat de Burmezen in 1767 in Siam waren gevallen en een der laatste factorijen te Ayuthia (de oude hoofdstad) hadden afgeploopen werd in het volgende jaar ook die vestiging opgeheven. Eenigen tijd geleden zijn weer handelsbetrekkingen aangeknoopt geworden, en de heer Loudon's reize naar Siam heeft er het zegel opgelegd. Laten wij schrijver nu zelven doen optreden, door eenige fragmenten van het journaal over te nemen, en wij twijfelen niet of de aandacht onzer lezers zal beloofd worden door het vernemen van eenige bijzonderheden van dat eigenaardig land.

Het inkomen van de Meinam-rivier is fraai; aan hare monding ongeveer drie Engelsche mijlen breed, vernaamt zij zich spoedig tot eene breedte van ongeveer 400 ellen en wordt al spoedig bebouwd. Niet ver van Paknam bevinden zich twee kleine eilanden, op de eene waarvan eene fraaie pagoda zich bevindt. Schilderachtig doet deze zich voor. Hare witte muren komen door het donkere groen op den achtergrond des te beter uit, waardoor zij eene groote levendigheid aan het landschap, dat men voor zich ziet liggen, geeft. Het andere eiland is geheel versterkt en vormt met de twee forten, welke zoowel aan de linker als rechter zijde zich bevinden, een keten, waarvan de vuurmonden de geheele rivier bestrijken. De drie forten zijn van geslacht voorzien, maar dit is van zoodanig gehalte, dat niet zelden een kanon bij het saluieren springt. Binnen 's lands zijn, volgens getuigenis van den heer Teijsman, de stukken op de forten, die aan de kreeken liggen, begroefd met allerlei onkruid.

Verdedigbaar vermogen heeft Bangkok niet. Het grootste verdedigingswerk is de bank voor de rivier. In de forten bevindt zich eene permanente bemanning, terwijl nu en dan eenige heereindienstpligtigen worden aangewezen om de forten wat schoon te maken en het geslacht te zuiveren. Van het fort op het eiland worden de saluten gegeven.

De eigenlijke naam van de rivier is Meinam, doch van den tegenwoordigen koning heeft zij den bijnaam van Chow Phajja, het praedicaat van den hoogsten adel van het land, verkregen. De Europeanen noemen haar de Bangkok-rivier, naar de hoofdplaats van het rijk.

De oevers worden al gaande weg meer bebouwd; een aantal visscherdorpen stroomden wij voorbij — en bereikten Low-Prakal ongeveer anderhalf uur na het vertrek van Paknam. Bij Low Prakal neemt de rivier eene scherpe bocht, welke door eene doorgraving voor kleine vaartuigen wordt afgesneden. In den tegenwoordigen droogen tijd is zij door eene houten sluis meestal afgesloten, wijl men zegt, dat daardoor de vloed het zilte water niet tot Bangkok opvoert. Low Prakal is het zesde fort, als men de Siamesche versterkingen langs de rivier aldus kan noemen, dat wij tot dus ver hebben gezien; hoedanig de bewapening is, valt moeijelijk te zeggen, wijl de schietgaten nog al door het geboomte verborgen worden.

Boven Low Prakal zit men eenige Chinese suikermolens, welke zeer eenvoudig schijnen; al de gebouwen zijn althans van bamboe. Eene rijstpelmolen is echter geheel van steen opgetrokken. Zij behoort aan een Amerikaan, te Bangkok gevestigd, en moet nog al goed renderen.

Hoe hooger men de rivier opgaat en Bangkok nadert, hoe bootoverender het gezigt wordt. De drinke van schepen, sloombooten en allerlei andere vaartuigen van groot en klein charter, die elkander voorbij varen, geeft eene levendigheid aan de omgeving, die hetzelfde effect maakt, als wanneer men den Teems bij Londen opvaart.

Het stoombootje van den prins Krom Luang Wangsa lag aan den steiger en naderde, nadat wij gestopt hadden, de Java. De prins kwam over, werd met den heer Pickenack, den fungerenden Nederlandschen konsul, dien l'ij bij zich had, aan mij voorgesteld. Hij is een man van ruim 50 jaren, een kolossus van vet, die zich daarom moeijelijk beweegt.

Hij moest op handen en voeten de trappen op en af en op elke trap een moment blijven zitten. Hij ziet er met een *chapeau moutier* tamelijk potsierlijk uit, doch heeft eene soort van goedaardigheid over zich, welke spoedig voor hem doet innemen. De prins heeft mij welkom te Bangkok en zeide dat de woning, door het Pruisische gezantschap betrokken, voor mij in gereedheid werd gebracht; dat alhoewel er bepaald was, dat wij volgens het oude gebruik niet verder dan het fort aan het uiteinde der ommuurde oude stad zouden mogen doorstroomen, hij ons echter de vergunning gaf om onmiddellijk door te gaan ten einde vóór het voor ons bestemde hotel ten anker te komen. Hij zeide voorts, dat hij uit oede betrekking de Nederlanders zeer genegen was en ook daarom aan den Nederlandschen gezant de hoogste eere zoude bewijzen. Het onmiddellijk doorstroomen van een oorlogschip is inderdaad eene gunst, welke sir J. Bowring, Townsend van Harris en de Graaf van Eulenburg niet dan verscheidene dagen na aankomst hebben kunnen verkrijgen.

Wat verdwenen die groote verwachtingen, die wij hadden, over hetgeen wij bij den prins van den bloede, den meest invloed hebbende van het rijk, den chef van het koninklijke huis, zouden zien en ondervinden. Wij dachten te zien eene goed ingerigte woning, waar Europeesche beschaving zoude zijn doorgedrongen, waar oostersche pracht zich zoude paren aan Europeesch comfort. Niets van dat al! D. debarquade bestond uit een stevigen trap, waarvan de sporten ruim anderhalve voet van elkander verwijderd zijn en waardoor men den steiger eerder oplouderde dan opliep. Dit moet men trouwens op alle Siamesche trappen doen. Daarna kwamen wij in een voorhuis, waar hier een gebroekene stoel, ginds een verwoerde spiegel, elders een beschoot van marmeren platen, gevat in gesneden ebbenhout en daarneven een beschoot van ongeschaaftde planken te zien waren. Van hier trokken wij langs eene stinkende, nauwe gangetjes en buitennuren en kwamen daarna door eene poort in het zoogenaamde paleis. De tolk zeide, dat wij zouden worden ontvangen in „the royal reception hall". De benaming geeft iets prachtigs, iets schoons te kennen, maar die „royal reception hall" heeft meer van een onduidel, Chinesechen tempel op Java. In de zoogenaamde „waranda", niets meer dan eene overdekte galerij, waarvan de achter zijde uit ongepleisterd muurwerk bestond, stonden eenige menigte Chinese offertafels met figuren uit den Thaipokong; langs den wand hingen eenige inscriptie of spreken van Confucius.

Er was geene stoel, doch dit derde onzen prins niet, want zonder eenige omwegen plaatste hij zich op den grond, stroopte zijne broek op en al krabbende en wrijvende liet hij mij zeggen, dat er stoelen werden gehaald. Deze kwamen dan ook, waardoor eenige zeer fraaie, van koper gemaakt en ingelegd met vierkante en langwerpige houten blokjes. Eene tafel werd voor den dag gehaald, die nog in elkander moest gezet worden en waarvan het vuil van de kippen in onze tegenwoordigheid werd afgekrabt. Daarna werden ons op vuile, gouden schalen sigaren aangeboden, waarvan de bedienden bij wijlen ook een opstaken; er kwam thee, koffij, brandewijn en bier, alles van slechte, ondrinkbare kwaliteit.

Gedurende ons bezoek bij den prins verzochten wij een digt-bij zijnde tempel te mogen bezoeken. Dit werd toegestaan.

Deze tempels en pagoda's behooren zeker tot de meest bezienwaardige zaken in Bangkok. Zoowel de daken der tempels („wats"), als de hoog uitstekende toppen der daarbij behoorende pagoda's geven een saai de plaats iets pittoreesch, waardoor het oog aangenaam wordt aangedaan. Deze „wats" zijn door het oog aangenaam omgeven door andere, kleinere die een harmonieel geheel vormen met de grootere. Zij beslaan veelal 20 à 30 acres grond, die geheel met granietstenen belegd zijn. Tusschen in groeijen vele geheiligde boomen. Groote, gedrochtelijke beelden, meestal van een Chineesch type, staan hier en daar aan den ingang als poortwachters; zelfs zag ik

verscheidene groote beelden in oud Europeesch, militair kostuum, blijkbaar afkomstig uit den tijd der Oost-Indische Compagnie, toen wij nog onze factorijen hadden in Siam. Elke „wat" heeft een omheind, Chineesch tuintje met artificieel beken, vijvers, rotsen en bergen, waarop allerlei beelden van menschen en dieren in porcelein, marmer of graniet nagehouden zijn; in de vijvers vindt men visch en krokodillen; dverg en andere geheiligde boomen groeijen tusschen rotsen in. De woningen der priesters staan om de tempels heen. De daken der meeste tempels zijn zamengesteld uit vergulde en groen geverwde, verglaasde pannen. Veelal is het veld van goud met een groenen rand of groen met een gouden rand, hetwelk een schilderachtig aanzien geeft. Het snijwerk, veelal verguld, en de deuren, veelal ingelegd met paarlnoer, zijn prachtig. De pagoda's maken in de verte een schoon effect. Het zijn kolossale steenmassa's, veelal 200 à 300 voeten hoog, welke men langs trappen bestijgt. In verschillende nissen vindt men driehoofdige, bereden olifanten. De wanden zijn omgeven door allerlei gedrochtelijke, booze geesten en zelfs door gevelgende engelen. De rozetten, die overal tusschen geplaatst zijn, zijn meestal vervaardigd van oud Europeesch aardewerk of Chineesch porcelein. Op de hoeken der tempels vindt men veelal gewoontjes met enorme klokken. In den tempel, dien wij bezochten, werd dienst gehouden. De priester, die de dienst deed, verroerde zich niet bij ons binnenkomen. Aan het uiteinde des tempels was een vergulde Boedha, ongeveer 30 voeten hoog, gezeten. De priester zat in een predikstoel met een paar kaarsen iets voor te dreunen uit een op lontarplamblad geschreven spreuk. Het auditorium, dat zeer klein was, bestond nitsluitend uit vrouwen.

Siam is het land, waar het Boeddhisme een zijner voornaamste zetelplaatsen heeft. Ofschoon dit door de Siamezen tegen gesproken wordt, schijnt het nogtans vrij zeker dat het Boeddhisme in het begin der 4e eeuw van Java, waar het van Ceylon was aangebracht, via Cambodja naar Siam is oergebracht. De heilige boeken zijn „palj", in het Cambodja letterschrift geschreven.

Of de Siamezen een afzonderlijken of eigenlijken volksstam uitmaken, mag betwijfeld worden. Een eigenaardig type ontwaart men niet. Het laat zich veeleer denken, dat het een mengelmoeis is van door verschillende omstandigheden zich vermengd hebbende rassen. Het Mongoolsche, Tartaarsche en Maleische type is het dominerende. Het schijnt eene vermenging van Chinesezen, Cochinchinezen, Peguezen, Barmals en Maliezers. De oorlogen met de verschillende omliggende rijken hebben daartoe veel bijgedragen. De krijgsgewoonten vermengden zich met anderen en verloren hun oorspronkelijk type.

Geen enkel Siammees behoort zich zelf; zij behooren allen aan dezen of genen groote en dragen ten blijke daarvan een met blauwe inkt of verw gemaakt teeken op den arm of het been. De slavernij en het pandelingschap worden hier op groote schaal aangetroffen. Die toestand blijkt ook hier geene „status contra naturam", integendeel een natuurlijke staat te zijn.

De landbouw moet nog op zeer lagen trap staan. Het grootste produkt is de rijst, veelal geteeld op uitgestrekte velden, die nogtans geheel van den regen afhankelijk zijn. De rijst wordt voornamelijk uitgevoerd naar China. Ook wordt er eene vrij aanzienlijke hoeveelheid suikerriet verbouwd, welk schier nitsluitend door Chinesezen met gebrekkig materiaal vormalen wordt en waarbij van water noch stoom, maar alleen van besten als werkracht gebruik gemaakt wordt. Desniettemin wordt er veel en superieure suiker vervaardigd. Zij werken alle op hooge nummers, meestal no. 19 en 20 van onze standmoeters. De meeste suiker wordt uitgevoerd naar Bengalen. Behalve deze artikelen, rijst en suiker, bestaat er geen uitvoerhandel en invoer bestaat er volstrekt niet. Eenige pogingen, door de Siamesche ambassadeurs naar Frankrijk aangewend, om van daar mede gebrachte artikelen gewild te maken en te populariseren, zijn vruchteloos gebleven. Naar het mij voorkomt, zou het djatihout, dat hier in massa van de bovenlanden langs de beeken aangevoerd wordt en van goede kwaliteit is, een uitmuntend uitvoerartikel kunnen worden, wanneer het tegen tamelijke prijzen te bekomen ware. De heer Pickenack zou er informatie naar doen.

Om 4 uur in den namiddag bracht ik een bezoek aan den eersten minister, den Kalahome. Had de ontvangst bij den prins Krom Luang Wangsa mijne verwachting teleurgesteld, de ontvangst van den Kalahome heeft die verwachting overtroffen. Het huis, ofschoon oostersche gebouwd, is geheel op Europeesche wijze ingerigt. De prachtigste tapijten, Europeesche ameublementen en rijke, zoo gouden als zilveren ornamenten, tafel-middenstukken (veelal cadeaux) treft men hier aan. De zaal van ontvangst was fraai behangen, beschilderd en gestuacadoord; de binzenaal was even fraai met gekleurd glas versierd, hetgeen een aangenaam demi jour verspreidde. De Kalahome kwam mij aan den drempel te gemoet.

Maakt de Krom Luang Wangsa den indruk van een goed-aardig, doch weinig beschaafd man, geheel anders is die, welke men van den Kalahome verkrijgt. Hij is stug en kort in zijne antwoorden, maar deze en niet minder zijne vragen getuigen van bijzondere schranderheid, terwijl hij in alles eene zekere waardigheid behoudt. Te regt wordt deze man zeer geprezen in het werk van Bowring. Zijn voorkomen getuigde ook van groote beschaafdheid, terwijl hij, schraal en mager van figuur, niet weinig afsteekt bij de dikke, vette grooten, die er veelal uitzien, als mesten zij zich vet met het bloed van den kleinen man. Voorts was hij goed gekleed, in sommige opzichten rijk, in andere zeer eenvoudig.

In zijne gesprekken wees hij op de oude verhouding tusschen Nederland en Siam. Ik antwoordde, dat het daarom dan ook goed was, die oude verhouding nog eens in herinnering te brengen; dat die verhouding dagteekende van het jaar 1601. Van die oude trakaten en het zenden van gezantschappen door Siam wist hij niets af. Hij had veel moed gehoord over Batavia en geloofde, dat die hoofdstad juist daarom eene belangwekkende plaats moet zijn, omdat de Europeanen zich daar het langst gevestigd hadden. Hij stelde zich dan ook voor Batavia en Soerabaja eens te gaan zien; vooral in fabrieken stelde hij het grootste belang.

Om 12 uur gingen wij naar het koninklijke paleis, Maha Prasat genoemd. Dit binnen een hoogen muur besloten paleis zal een omvang hebben van ongeveer 20 minuten gaans. Het bestaat uit allerlei verschillende gebouwen en lootsen. Het voornaamste is de audientiezaal. Het vrouwenpaleis, waar binnen zich een driehoofd tal bevindt, bewaakt door eenige matrones en 2000 amazones, is minder mooi. De oude audientiezaal of Sala Lek'ou is der bezigtiging waard. Ook het gebouw voor den witten olifant. De tempels zijn zeer fraai, vooral het snijwerk en de vergulde vensters; ook de met paarlnoer prachtig ingelegde deuren trekken de aandacht. De overige gebouwen zijn zeer onaanzienlijk.

Den hoogen marmeren trap opgeklouderd zijnde, kwamen wij in eene zaal en bevonden ons eensklaps in de tegenwoordigheid van den vorst, die, omgeven van een aantal van de schoonsste kinderen, die ik immer zag, ons te gemoet kwam en minzaam ontving. De indruk, dien de man op mij en ons allen maakte, was die van een goetdigen „huis-koning", die meer goedaardigheid en meer kinderachtigheid dan wijsheid ten toon spreidde. Hij is een oud man. Ofschoon niet meer dan 58 jaren oud, ziet hij er minstens tien jaren onder uit. Hij is blijkbaar afgeleefd.

Bij deze gelegenheid informeerde naar de Olifants-orde, vernam ik, dat die niet wetfing geconstitueerd was. De Kalahome en de prins Krom Luang Wangsa bevestigden mij dit later. Het was niets meer geweest dan eene gril van den vorst, die hierin de westersche mogendheden had willen navorolgen. De orde bestaat uit een lap groen laken, omzoomd met pusemet, waar binnen op een veld van groen émail een witte olifant met de gewone pagoda-vormige pajong prijkt. Toen den vorst deze fantasie bekreop, schouk hij de orde aan den heer Donker Curius, aan den gouverneur van Macao, aan den harenmeester Bush en aan de koningin van Engeland, die haar terug zond met de mededeeling, dat zij volgens de wetten van haar land geene vreemde orde mogt aannemen. Statuten bestaan er niet van, evenmin klassen, zelfs geen lint, dat wel eens besteld, doch door de dames van het paleis verbruikt is.

27 Maart. — Heden is het de dag der openbare audientie. De koning zendt mij zijn statieboot, — eene zeer langwerpige boot, met een overdekt tentje er op en voorzien van een beeld, voorstellende een geharnaste „boet" of duivel met de armen in de zijde en geflankeerd door twee vergulde vlaggetjes. De boot is uit één boomstam vervaardigd. Men hakkt daartoe gewoonlijk in een boom eene smalle geul, waarin vervol-

gens voor geland wordt, hetwelk brandt tot op de diepte, waarop men de boot hebben wil, die dan met andere houten verwijd en gespaakt wordt; 48 roeijers kunnen er in zitten. Wij hadden er echter slechts een 25tal, die er onbeschrijfelijk smerig uitzagen, evenals de gordijnen van het tentje, welk laatst te veel boven last gaf en ons wel eens in gevaar bragt van om te kantelen, waartoe deze platboonde, ranke vaartuigen bij nitnemendheid geschikt zijn. Aangekomen aan de débarquade werden wij, nadat wij met de meeste moeite over allerlei vuil en modder langs steenen en balken ontzen weg hadden moeten zoeken, met roode en blauwe pajongs en draagplanken met kussens, waarop men „à la turque" moet zitten, ontvangen. Eene zoogenaamd vergulde stoel was voor mij bestemd. Die stoel is der beschrijving waard. Het was eene oude stoel van Palenbangsch verlak en, evenals de van daar afkomstige sigarenkokers, verguld, doch welk verguldsel van ouderdom schier onzichtbaar was. De rottan zitting was doorgescheurd. De rug en leuning waren gebroken. Ik was dus weinig op mijn gemak in mijn toel al niet gemakkelijken gala-rok in dit middel van lokomotie en verwisselde het dan ook tegen eene gewone plank met een kussen. Wij werden met de gewone begeleiders door de hoofdpoot in het paleis gebracht bij eene opene loots, voor deze gelegenheid met eenige oude tapijten belegd, en ontvangen door den prins Krom Luang Wangsa en den Kalahome. De Phra Kelang was wegens ziekte afwezig. Na een uur wachters kwamen eerst de meeste menschen op, die zich langzamerhand begonnen te kleeden. Ook de dikke prins ging hiertoe over. Hij ontkleedde zich geheel, trok nieuwe kleederen aan, die hem, omdat hij te dik was om zich te buigen, door zijne bedienden werden aangedaan. Hij deed een mooije sarong aan, daarna een met gouddraad geweven zijden busje, waarover hij een prachtige gouden buikband, waaraan eene massa juwelen schitterden, aandeed en daarover heen het gewone hofkleed, een lang met groene bloempjes gestikt en van galoneerde randen voorzien, gaten hemd of tabbaard. Eindelijk werd mij aangekondigd, dat de koning gereed was mij te ontvangen. Ik marcheerde toen tusschen eenige rijen soldaten, die het geweer presenterden, tot aan de audientie-zaal. De koning zat reeds op den troon. Alle grooten lagen op den grond. De dikke prins lag als een schildpad op den buik met de ellebogen op een kussen, links van den trap des troons; alle andere prinsen van den bloede lagen achter hem. Naast den prins lag de Kalahome, die er keurig uitzag in zijn hofkostuum. Regts voor den troon lagen de edelen en tegen den wand, achter aan, lagen de overige officianten. Ieder had zijn gouden of zilveren beteldoes, kwispeldoor, theepot, sigarendoes en tali-ari voor zich staan. Het rooken is geene zonde tegen de étiquette. In het midden was plaats voor mij en het état major gelaten.

Binnen komende begaf ik mij naar het voor mij bestemde kussen, waar ik bleef staan, tot dat alle heeren, een 15tal, daar ook, evenwel eenigzins achter mij stonden. Daarna maakten wij de gebruikelijke 3 buigingen, die door den vorst met het vuil van de hand beantwoord werden.

De vorst zat in een gouden of vergulden stoel op den troon. Hij was gekleed in eene soort van onder-rok en sarong van gouddraad weefsel; ook zijn overrok was van dezelfde stof. Op zijne rechter en linker borst, op zijn buikband, om zijne vingers schitterden de grootste soorten van diamanten.

Op zijn hoofd droeg hij eene donker gekleurde, hooge, van boven roode muts, gezoomd met takken van de schitterendste diamanten.

Hij werd koel gehouden door waaiers met voetstukken, zo als men die vroeger ook van Bengalen naar Java overzond.

Na de buigingen droeg ik mijne den vorst reeds in afschrift aangeboode rede voor. Telkens werd ik door den vorst geïnterrompeerd, die op eenige feiten de aandacht der prinsen en meer speciaal van den Kalahome vestigde en daardoor ook het air aanman van mij coulant te hebben kunnen volgen. Blijkbaar ving men de namen, die in mijne rede voorkwamen, met belangstelling op. De koning was er ook zichtbaar mede ingenomen.

Nadat ik mijne rede voorgedragen had, giug ik op het voor mij bestemd kussen „à la turque" zitten, waarop de gouden beteldoes voor mij geplaatst werd.

De vragen en antwoorden werden, evenals de later volgende, in het Siamesche gerigt aan den Phra Kelang, die aan mijne rechterzijde lag en alles weder aan onzen tolk, den heer Smith overbragt, die vervolgens alles aan en van mij overbragt aan den Phra Kelang, die nauwkeurig op eene zwarte papieren lei van alle vragen en antwoorden aantekening hield en deze telkens met luider stemme en met voortdurende, vervelende herhaling van 's konings en mijne namen en titels opdreunde.

Daarop las de vorst zijne rede voor daald; toen eenige trappen af en zette voor zich op eene vier trappen staand ontair neder, van waar Z. M. mij toen eenige, zoo ze heeten, „officiele" vragen deed, die op de boven omschreven wijze werden geboekstaafd en geresumèerd, evenals mijne antwoorden.

Die vragen waren:
10. of Batavia een land of de hoofdplaats van een eiland was, welke vraag, die niet zeer van 's konings geographische en historische kennis getuigde, den Kalahome blijkbaar indigunde;

20. of ik tevreden was over mijne ontvangst en bejegening en over de wijze, waarop de koninklijke gevolmagtigde met mij waren te werk gegaan.

Tea laatste werd mij toezegging gedaan, dat de uitwisseling der akten van ratifikatie op den 31sten zou plaats vinden.

Wij konden nog veel meer wetenswaardigheden over Siam overnemen, doch wij vreezen daarbij al te lang te worden. Het medegedeelde strekt echter ten bewijze, dat de schrijver van het reisverhaal, de Indische litteratuur met eene hoogst belangrijke bijdrage heeft verrijkt. Dit moge hem onder anderen troosten voor het ongerief nu en dan op die missie ondervonden, en voor het geduld waarmede hij alle uitstellen en ceremoniën in Siam heeft moeten ondergaan.

Met nog een kort woord kunnen wij er op wijzen, dat door de zending naar Siam ook de Indische industrie een niet te vermaden aanwinst heeft erlangd. De hortulanus Teijsman is zeer voldaan, niet over hetgeen hij op zijn inlandschen togt gezien, maar wat hij er op heeft gevonden. Door hem zijn namelijk zijdwormen naar Indie overgebracht. Proefnemingen met dezen tak van industrie zijn zeer gunstig uitgevallen, en men kan verwachten, dat de teelt van zijdwormen in deze kolonie een belangrijke tak van nijverheid zal worden. In het vervolg hopen wij hierop nader terug te komen.

NEDERLANDSCH-INDIE.

BATAVIA.

Op Maandag den 22 dezer vertrok, per stoomschip *Amboe*, van hier naar zijne bestemming de benoemde Gouverneur van Sumatra's Westkust de heer van den Bossche.

Het verheugt ons te hebben opgemerkt uit de officiele advertentie in de *Jarasche Courant* van den Assistent-Resident allier, dat de gaslantaren bij donkeren nacht tot 5 ure in den morgen zullen branden. Dit is een bepaald goede maatregel, die elk inwoner van Batavia zal toelieven.

Op Maandag den 22 dezer zijn de hier aangekomen 9 Japaneesche officieren en 7 volgelingen per *Ternate* naar Nederland vertrokken.

In de *Singapore Freepress* van 11 December ll. komen stukken voor, betreffende de Nederlandsche hulp en de Britsche onbeleidheid bij gelegenheid dat verscheidene Engelsche schepen in ongemak waren. Het eerste stuk komt op tegen het onvoegzame van het gedrag van den kapitein van het stoomschip *Lord Elgin* Wood en deelt tevens eene korrektie van het berigt

FRANKRIJK.

Enige bijzonderheden over het feest, dat de graaf de Persigny aan den keizer en de keizerin heeft aangeboden, en aangaande het kasteel de Chamaraude zullen onze lezers waarschijnlijk niet onwelkom zijn.

Het kasteel de Chamaraude ligt op 4 mijlen afstand van de hoofdstad, dicht bij d'Etampes; het is een smaakvol gebouw uit den tijd van Lodewijk XIII of uit het begin van de regering van Lodewijk XIV.

Chamaraude is niet een van die grootsche goederen, zoals de Engelsche aristocratie er vele bezit, maar de gravin de Persigny heeft het Engelsche comfort met de Fransche elegantie weten te verenigen en er een bekoorlijk verblijf van gemaakt.

CHINA.

In China schijnt men voor een gedeelte althans op eigen kracht te willen gaan stennen. Nanking moet zoo mogelijk sonder hulp van vreemdelingen op de Taipings worden heroverd.

ficer van Bargovine, Wong-pó genoemd, die in der tijd een eeresabel van admiraal Sir Hope had ontvangen.

JAPAN.

(Trouw uit eene particuliere Korrespondentie.)

Met de ontruiming van Jedo gaat men nog immer voort. Alle voornamen Daimio's doen niet alleen hunne gezinnen vertrekken en hunne hofhouding opbreken, maar zelfs worden hunne paleizen geslecht.

Nog moet ik u een verschijnsel van politieke beteekenis mededeelen, dat niet minder opzien zal baren en een nieuw bewijs leverende van de onherroepelijke plannen der Japannezen om met de vreemdelingen te breken en dit niet alleen te Jedo, maar ook op andere plaatsen.

In het anders zoo rustige Nagasaki is een vreemd feit voorgevallen. Er is de met staats omwenteling een nieuwe gouverneur aldaar benoemd, en bij zijne aankomst was deze vergezeld van 800 gewapenden iets dat voor Nagasaki zulk een ongewoon verschijnsel is, dat bij de bewoners der stad niet weinig verwondering hierover is ontstaan.

Aangekomen schepen te Samarang.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAM. DER SCH., GEZAGV., VAN, DATUM. Lists ship arrivals from Dec 11 to Dec 18.

Vertrokken schepen van Samarang.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAM. DER SCH., GEZAGV., NAAR. Lists ship departures from Dec 12 to Dec 18.

In lading ligende schepen te Samarang.

Table with columns: VLAG, NAM. DER SCH., GEZAGV., BESTEMM. Lists cargo ships to various destinations.

Te Batavia, den 23 December 1862.

Table with columns: BENAMING DER GOEDEREN, PRIJZEN (VAN, TOT), AANMERKINGEN. Lists market prices for various goods.

Wisselkoers.

Op Holland 6/m. dato 106% a 108% bij partikulieren. 6/m. dato a 105% door de Factorij aangeboden.

Spetien.

Sovereins f 12,25 a f 12,80 Engelse. Australische f 12- a f 12,50. Ducaten f 7- onds.

Te Pasoeroean, 17 December 1862.

Suiker No. 16. Olie (klapper) p. pic. f 24.- Id. (kastanje) p. pic. f 20.- Wisselkoers 105 a 106 %.

Den 17den December waren in 's Lands Pakhuizen te Pasoeroean afgeleverd uit den oogst van 1862.

Table with columns: DE FABRIEK, PICOOLS SUIKER. Lists sugar production from various factories.

Restant Producten in 's Lands Pakhuizen, op den 17den December 1862.

116,882-59 picols Suiker oogst 1862. 100,971-20 Koffij 1862.

Den 13den Dec. waren in de Gouvernements Pakhuizen te Panaroekan afgeleverd uit den oogst van 1862.

Table with columns: NAMEN DER FABRIEKEN, PICOOLS SUIKER. Lists sugar production from Panaroekan factories.

Restant Producten in 's Lands Pakhuizen te Panaroekan, op den 13den December 1862.

13,008-38 picols suiker, oogst 1862. 23,807- Koffij, 1862.

Den 13den December waren in de Gouvernements Pakhuizen te Probolinggo afgeleverd uit den oogst van 1862.

Table with columns: NAMEN DER FABRIEKEN, PICOOLS SUIKER. Lists sugar production from Probolinggo factories.

Te Zamen 140,024-32 pic. suiker. 29,680-08 Koffij.

Restant Producten in 's Lands Pakhuizen te Probolinggo op den 6den December 1862.

67,616-43 pic. suiker, oogst 1862. 5,640-80 Koffij, 1862.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA.

VAN BUENOS-AYRES PER ZW. BARK SOLETA, gez. Lundhorst, agt. Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.

21 coll. ijzerwerk, 59 md. aardewerk, 2 kn. machinerien, 120 b laden spiu ter, 14 vs. en 9 kn. diversen, 13 vn. glaswerk, 1800 ks. zee p, 291 coll

11 kn. provisien, Platon en co. 1 kt. salomonis, 1 do. borax, 100 vs. boter, 50 ka. kaas, 5 kn. zeigaren.

1 kt. salomonis, 1 do. borax, 100 vs. boter, 50 ka. kaas, 5 kn. zeigaren, 1 kt. diversen, 50 vs. rogge, 5 pakk. lordeng, 80 vs. versierood, Land- beer, Besoel de Die en co.

1 kt. silwerwerk, Sok. 12 kn. beschuit, Borneo Comp. Limited. 1 kt. bier, de Jong.

1002 vn. vleesch, Cores de Vries. 30 kn. provisien, van Ommeren, Ruib en co.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

22 kn. kramerijen, van Kleef en co. 3 kn. muziek-instrumenten en muziek, H. M. van Dorp. 10 coll. beschuit, 100 vs. spijkers, C. Bahre en G. Kinder.

SCHIEPSBERIGTEN.

Straat Sunda doorgeseild.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDERS, VAN, Londen, NAAR. Lists ship arrivals from Dec 18 to Dec 19.

Aangekomen schepen te Batavia.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDERS, VAN, Londen, NAAR. Lists ship arrivals to Batavia from Dec 20 to Dec 24.

Vertrokken schepen van Batavia.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDERS, VAN, Londen, NAAR. Lists ship departures from Batavia from Dec 21 to Dec 24.

In lading ligende schepen te Batavia.

Table with columns: VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGVOERDERS, BESTEMMING, AGENTEN. Lists cargo ships to various destinations.

De particuliere schepen zijn aangeduid met een *

HANDELSBERIGTEN.

Te Soerabaya, 17 December 1862.

Table with columns: Arak, Cassia, Huiden, Koffij, Marsoek, etc. Lists market prices for various goods.

Te Samarang, den 18 December 1862.

Table with columns: Koffij, Indigo, Koehuiden, Buffelhuiden, etc. Lists market prices for various goods.

Van elk in deze Courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwbijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet.

H. M. VAN DORP.

SNELREDRUK VAN H. M. VAN DORP, BATAVIA.